

За наукові КАДРИ

Орган партбюро, ректорату, комітету ЛКСМУ та профкому
Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова

П'ЯТНИЦЯ,

22

КВІТНЯ

№ 13 (640)

1960 року

Ціна 20 коп.

ХАЙ ЖИВЕ СТОРЕНА ЛЕНІНИМ СЛАВНА КОМУ-
НІСТИЧНА ПАРТІЯ РАДЯНСЬКОГО СОЮЗУ — ВЕЛИКА
ЗАПАЛЮЮЧА І КЕРІВНА СИЛА РАДЯНСЬКОГО НАРОДУ
В БОРОТЬБІ ЗА ПОБУДОВУ КОМУНІЗМУ!

(Із Закликів ЦК КПРС до 1 Травня 1960 року).

ТОРЖЕСТВО ЛЕНІНСЬКИХ ІДЕЙ

Всі радянські люди, все прогресивне людство з глибоким почуттям любові і поваги відзначають знаменну дату — 90-річчя з дня народження великого засновника Комуністичної партії і Радянської держави, геніального теоретика, вождя і учителя трудящих всіх країн Володимира Ілліча Леніна, вчення і діяльність якого мали і матимуть вирішальний вплив на хід сучасної історії людства.

У величезних перемогах соціалізму, в контрольних цифрах грандіозного семирічного плану, затвердженого XXI з'їздом КПРС, в захоплюючих перспективах розгорнутого будівництва комуністичного суспільства радянський народ і трудящі всього світу особливо яскраво бачать втілення тієї справи, якій Володимир Ілліч присвятив все своє життя. К. Маркс і Ф. Енгельс вчення про комунізм перетворили з утопії в науку. В. І. Ленін розвинув цю науку, переклав загальні теоретичні положення на мову практичних дій мільйонів людей.

З прозорливістю глибокого мислителя, який передчасно знав дійсність, Володимир Ілліч ще в роки, коли в нашій країні панувала розруха і хаос, розробив стрункий план будівництва соціалізму і комунізму, який і в наші дні є керівництвом до дії. Побудувавши соціалізм повністю і остаточно, радянський народ вступив до нового періоду свого розвитку — до періоду розгорнутого будівництва комунізму. Наша батьківщина досягла величезних перемог у всіх галузях політичного, економічного і духовного життя. За 42 роки наша країна перетворилася в могутню індустріальну державу.

Ленінським генієм була створена велика партія комуністів, яка об'єднала в єдину бойову армію весь народ нашої країни і повела його за собою. Зараз партія керує комуністичним будівництвом, вміло поєднуючи теоретичну розробку нових проблем з живою організаторською роботою.

Виконуючи заповіді Леніна в галузі індустріалізації, партія особливу увагу зосередила на електрифікації. «Комунізм — це Радянська влада плюс електрифікація всієї країни». Ці прекрасні слова, сказані В. І. Леніном в 1920 році на VIII Всеросійському з'їзді Рад, мали і мають глибокий програмний зміст і значення. В стислій формі дана узагальнююча характеристика електрифікації як одного з основних факторів у створенні матеріально-технічної бази комунізму.

Ленінський план ГОЕЛРО виконаний радянськими людьми в роки першої п'ятирічки. До кінця нової семирічки загальний виробіток електроенергії досягне 520 млрд. кіловат-годин, а через 15—20 років радянські люди повністю здійнять висунуте Леніном завдання суцільної електрифікації країни. Наша країна буде виробляти 2 трільйони 300 млрд. кіловат-годин.

Складовою частиною ленінського плану побудови соціалізму в радянській країні є його геніальний кооперативний план, який передбачає об'єднання дрібних індивідуальних селянських господарств у великі кооперативні господарства. Цими ленінськими принципами і керувалася партія при проведенні колективізації сільського господарства і досягла прекрасних наслідків. При скороченні питомої ваги населення, зайнятого в сільсько-господарському виробництві, майже вдвоє у порівнянні з дореволюційним періодом виросла валова і товарна продукція сільського господарства.

Сприймаючи на глибокі соціально-економічні перетворення в нашій країні, виконуючи заповіді Леніна, партія здійснила культурну революцію. Ліквідацію вікової відсталості, темноти і безкультур'я Володимир Ілліч вважав важливою умовою залучення трудящих мас до справи соціалістичного будівництва.

Ленін писав: «Раніше весь людський розум, весь його геній творив тільки для того, щоб дати одним всі блага техніки і культури, а інших позбавити найнеобхіднішого — освіти і розвитку. А тепер всі чудеса техніки, всі завоювання культури стануть загальнонародним добром».

Це передбачення В. І. Леніна знайшло блискуче втілення в нашій радянській дійсності. Зараз в нашій країні навчаються в різних учбових закладах понад 50 мільйонів чоловік.

Надзвичайно швидко розвивається наша наука і техніка. Радянські космічні ракети, широке використання атомної енергії в мирних цілях і цілий ряд інших видатних наукових і технічних досягнень завоювали Радянському Союзові визнання і повагу всього людства, зробили його світочем наукового прогресу.

За ленінськими заповідями у нас склалася і зміцніла непорушна дружба народів СРСР.

Національні республіки в розвитку своєї економіки і культури випередили уже багато передових капіталістичних країн.

Розширення прав цих республік, здійснене партією і урядом останнім часом, відповідає принципам ленінської національної політики і створило ще більші можливості для швидкого руху вперед всіх народів Радянського Союзу.

Ленін глибоко вірив, що перемогти і успіхи у будівництві соціалістичної держави будуть переконливим прикладом для трудящих всіх країн і пропагандистський революційний вплив цього зразка буде гігантським.

Життя підтвердило ці геніальні передбачення Леніна. В світі виникла система соціалістичних країн, де проживає понад 35% населення земної кулі.

Світло ленінського вчення, втілене у практичних успіхах комуністичного будівництва в СРСР, в досягненнях світової соціалістичної системи, проникає у всі куточки земної кулі.

Потяг до соціалізму проявляється повсюди з великою силою. Народи країн Азії, Африки і Латинської Америки все рішучіше заявляють про свої права і з кожним днем посилюють боротьбу проти капіталізму і колоніалізму.

Ленінські ідеї про можливість мирного співіснування держав з різними суспільно-економічними системами пробили шлях у практиці міжнародних відносин, і самий принцип мирного співіснування все більше закріплюється у світовій дійсності.

У всіх питаннях внутрішнього і міжнародного життя партія послідовно і твердо проводила й проводить в життя заповіді і вказівки Леніна про необхідність творчо підходити до розв'язання завдань комуністичного будівництва. Вміти на кожному новому етапі знайти головну вирішальну ланку в ланцюгу історичного розвитку, розкривати перспективи, мобілізувати маси, сміливо і рішуче ламати все відстале, косне, все, що заважає рухові вперед.

Святкуючи 90-річчя з дня народження Володимира Ілліча Леніна, ми вправі сказати, що час виявився невіддільним над Леніном. Ленін живе в роботі партії, Ленін живе в колективній волі Центрального Комітету, Ленін живе в комуністичному майбутньому всього людства.

Напередодні визначної дати

21 квітня у великому актовому залі університету відбулися урочисті збори, присвячені 90-річчю з дня народження Володимира Ілліча Леніна.

З вступним словом виступив ректор університету професор О. І. Юрженко.

Завідуючий кафедрою історії КПРС доцент І. Г. Леонов прочи-

тав доповідь: «Перетворення в життя ленінських ідей — заповідь успішного будівництва комунізму».

Після урочистих зборів відбувся концерт.

22 квітня розпочала свою роботу загальноуніверситетська теоретична конференція, присвячена 90-річчю з дня народження В. І. Леніна.

19 квітня відбулось розширене засідання Вченої ради історичного факультету університету, присвячене 90-річчю з дня народження В. І. Леніна.

Було заслухано доповіді:

«В. І. Ленін — натхненник та організатор Української Радянської держави» — доцент М. Д. Свіча-

ривська,

«В. І. Ленін та міжнародний робітничий рух» — доцент К. Д. Петряєв,

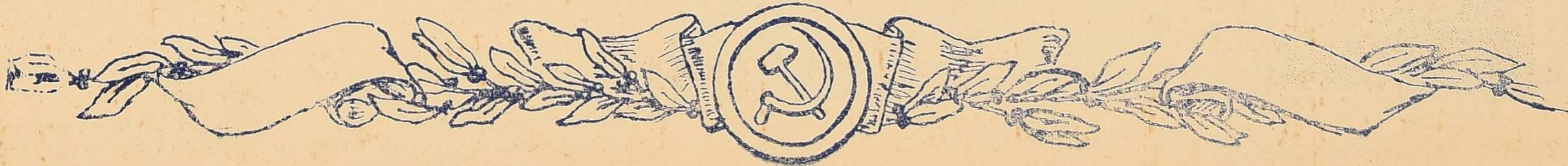
«Огляд нових видань творів В. І. Леніна та літератури про В. І. Леніна, виданої у 1958—1959 рр.» — повідомлення наукової бібліотеки ОДУ.

17 квітня відбувся недільник, присвячений 90-річчю з дня народження В. І. Леніна. В місті панувало пожвавлення. Всі поспішали на свої робочі місця. Переповнені трамвайні вагони везли студентів на аркадійські схили, до біологічного саду тощо.

Людно було на університетсько-

му стадіоні і біля біологічного корпусу, де працювали біологи і математики. Як горобці, вкрили аркадійські схили філологи і фізики. Пересажували дерева, готували місце для спорудження водної станції. Студенти-географи працювали в біологічному саду.

В недільнику взяло участь понад 2000 чоловік.

Ленін жив, Ленін живе,

Розповідає старий комуніст

«Комуністи повинні знати, що майбутнє в усякому разі належить їм, і тому ми можемо (і повинні) поєднувати найбільшу пристрасність у великій революційній боротьбі з найбільш холоднокровним і тверезим врахуванням шалених метань буржуазії».

В. І. ЛЕНІН.

НАЙЛЮДЯНИША

Все життя Володимира Ілліча Леніна — безкорисливе і велике подвижництво в ім'я захисту інтересів трудового народу і звільнення пригноблених від капіталістичного рабства, в ім'я світлого майбутнього людства. Максим Горький писав про героїзм В. І. Леніна: «Героїзм його — це скромне... подвижництво чесного російського інтелігентно-революціонера, непохитно впевненого у можливість на землі соціальної справедливості, героїзм людини, яка відмовилася від всіх радостей світу, заради важкої роботи для щастя людей».

Проте Ленін був не лише людиною безстрашного розуму, залізної волі і переконаності, щирості і правдивості, великої любові до праці, але й людиною великої душі і високої, справді комуністичної моралі, людиною виняткової простоти і надзвичайної скромності.

Після перемоги Великої Жовтневої соціалістичної революції, коли ім'я Леніна стало відоме трудящим всього світу, він, як і раніше, залишався простою і скромною людиною.

В Горках Володимир Ілліч категорично відмовився жити в палаці і оселився в кімнаті у флігелі, де жив обслуговуючий персонал колишнього господаря палацу. І лише після того, як серйозно захворів, він за наполяганням лікарів вибрав у палаці невелику кімнату з тією умовою, що решту кімнат займе медперсонал, який турбувався про його здоров'я.

Користуючись необмеженим авторитетом і любов'ю трудящих, Володимир Ілліч ніколи не зловживав своїм становищем і не допускав для себе ніяких винятків із встановлених правил і законів.

Негативно ставився Ленін до посилання йому продуктів. Коли в його квартиру приносили посилку,

він морщився, ніяково і наказував роздати муку, масло, цукор хворим чи ослабленим від недоїдання, говорячи при цьому: «Присилають, як панові! Як від цього віднайти? Відмовитися, не прийняти — образиш. А кругом всі годують».

Ленін не терпів ніяких особливих знаків пошани по відношенню до себе. Григорій Іванович Петровський згадує такий випадок. 5 квітня 1920 року на заключному засіданні IX з'їзду партії делегати почали виголошувати подячні промови в зв'язку з наближенням 50-річчя Ілліча. Ленін піднявся і з глибоким незадоволенням покинув президію, а потім подзвонив головному т. Петровському по телефону і вимагав негайно припинити «хвалебний словесний потік».

Коли Московський комітет партії влаштував урочистий вечір, присвячений 50-річчю з дня народження Володимира Ілліча, він категорично відмовився прийти на цей вечір. Лише після закінчення ювілейних промов він погодився прийти на збори, на яких виступив з невеличкою промовою.

— Дозвольте мені закінчити побажанням, — говорив Володимир Ілліч, — щоб ми ніяким чином не поставили нашу партію у становище партії, яка зазналася.

Говорячи про простоту Леніна, не можна не підкреслити, що ця простота характерна і для викладу його думок. На робітничих і селянських зборах В. І. Ленін говорив з особливою простотою і переконливістю, користуючись висловами із звичайної народної мови. Але він ніколи не опускався до вульгаризації, ніколи не підроблявся під робітничу чи селянську аудиторію, не приховував нічого,

не давав обіцянок, які б не можна було виконати. Робітники і селяни любили Ілліча за те, що він ставився до них, як до рівних, вмів знаходити шлях до серця кожного, викликаючи його на відверту розмову.

Персональний пенсіонер Г. Я. Лозгачов-Єлізаров згадує, як Володимир Ілліч в молодому 1921 році турбувався про трудящих, коли країна зазнала великого лиха, в зв'язку з посухою в районах Поволжя. Він пише, як на квартирі у В. І. Леніна побачив нечисленні цінності і якусь кількість грошей, призначених для передачі у фонд допомоги.

«Серед них, — пише Лозгачов-Єлізаров, — я побачив велику золоту медаль, одержану Володимиром Іллічем при закінченні Симбірської гімназії, і звернувся до Надії Костянтинівни, яка просто відповіла: «Це Володя пожертвував, що міг, голодуючим». Зараз медаль Ілліча знаходиться в Центральному музеї В. І. Леніна і, як говорив Лозгачов-Єлізаров, в його очах вона виглядає двічі золотою.

Володимир Ілліч знав, про що думає і що відчуває симбірський селянин, червоноармієць чи донський козак. Він виникав в думки людей, вгадував їх бажання.

В. І. Ленін був людиною високої гуманності, але виявляв цю гуманність лише до людей праці, у служінні яким він бачив смисл свого життя. В той же час він був непримиренним до ворогів трудящих і партії, її ідейних противників. В. І. Ленін вів систематичну боротьбу за суворе додержання революційного порядку і законності, рішуче боровся з хабарництвом, яке називав проклятою спадщиною минулого. Володимир Ілліч був ворогом бюрократизму, він вказував на недопустимість формального ставлення з боку радянських установ до якого б то не було питання.

На батьківську турботу Ілліча про народ радянські люди і все прогресивне людство світу завжди відповідали і відповідають йому безмежною любов'ю.

Доцент Д. М. ЩЕРБАКОВ.

ЛЮДИНА

Цю зустріч ми запам'ятемо надовго. В гості до нас прийшов старий більшовик, член КПРС з 1917 року Іван Олексійович Кринецький. З молодих років він був учасником революційної боротьби, брав активну участь у встановленні Радянської влади.

Всі ми знали, що Іван Олексійович декілька разів бачив В. І. Леніна, знали, що він буде про це розповідати, і тому з великим нерпінням чекали його виступу.

І. О. Кринецький вийшов з-за столу якось урочисто і гордо, але хвилювання все ж не міг приховати. Коли, нарешті, вступили оплески, він заговорив.

«Перше моє знайомство з Леніним було заочним. Було це в місті Чебоксари в квітні 1917 року. Я з друзями, 17—18-річними юнаками, прийшов на мітинг. Поміж робітників, що зібрались на мітинг, спиртно снували шпигуни та інші буржуазні елементи. На мітингу виступив член Тимчасового Комітету Державної думи, есер Россоловський. Він критикував Квітневі тези В. І. Леніна, ніс всякі нісенітності на адресу більшовиків і їхнього вождя. Вже по тому, як надирився меншовик, як він захищався від ленінських положень в Тезах (і ніяк не міг захиститися), я відчув і побачив у Леніні велику людину з надзвичайним розумом і талантом організатора і керівника.

В розпалі виступу есера чоловік 15 молоді, в тому числі й я, немов змовившись, взяли під руки «оратора» і чемно звели з трибуни. В той день я, по суті, став більшовиком.

З іменем Леніна розпочалося моє самостійне життя і робота в Ленінській партії за здійснення її великої мети.

В 1919 році я був делегатом 7 Всеросійського з'їзду Рад. З'їзд проходив у Великому Академічному театрі. Ми знали, що Ленін буде виступати перед нами, і тому години чекання здалися надто довгими. Всі хвилювалися.

Коли вийшов Ленін, стало тихо, потім грім оплесків і багатоголосне «Ура!» залунали по залу. 20 хвилин ми не давали говорити Леніну. В руках у Леніна був маленький клаптик паперу — тези виступу. Ми ловили кожне слово вождя, кожен його жест. Мені запам'ятався різкий рух його правниці. «Зробити потрібно обов'язково» — ось що означав цей рух.

Три години, без перерви, ватамувавши подих, слухали ми Леніна. Тільки тоді я до кінця зрозумів, що таке революція, наша влада, наше життя і за що ми боремося. Після цього виступу я став новою людиною.

Після з'їзду був концерт, на якому виступив Шаліпін. Коли він співав «Дубинушку», всі ми кричали: «Эй, ухнем». Повторював з нами ці слова і Володимир Ілліч.

Другий раз я бачив В. І. Леніна на XI з'їзді партії в 1922 році. Володимир Ілліч робив доповідь про наслідки непу. В перерві між засіданнями Леніна оточили тисням колом: всім хотілося поговорити з ним. Ленін сміявся, як дитина, дивлячись, як деякі «геркулеси» протовплюються до нього.

На другий день я оглядав

Д. Ф. Судаков

«Розмова про землю»

ОБРАЗ В. І. ЛЕНІНА В

Нам, молодому поколінню, не довелося бачити Леніна, не випало великого щастя слухати його, тому ми любовно дорожимо тими літературними творами, які вірно змальовують живі риси рідного Ілліча.

Дорогий нам образ вождя, створений М. Горьким і В. Маяковським, Ол. Толстим і О. Корнійчуком, образ вождя, відтворений в книгах «Спогадів про Леніна» — це прекрасні пам'ятники великому генію пролетарської революції.

У створенні образу великого Леніна помітне місце належить М. Ф. Погодіну, драматургу-новатору. Драматургічна трилогія про Леніна — результат багаторічної праці — в 1959 році удостоєна Ленінської премії.

Перша п'єса трилогії — «Людина з рушницею» — була написана в 1937 році.

Дія п'єси відбувається в бурхливі дні Жовтня і охоплює безліч соціальних процесів, викликаних до життя революцією.

Героєм п'єси стає російський селянин, який мріє з окопів повернутися додому, купити корову і спокійно захити. Але події захоплюють його. Потрапивши до революційного Петрограда, Іван Шадрін зустрічається з Леніним. Ця сцена змальована Погодіним з великою майстерністю. Шадрін шукає по Смольному кип'ятку і випадково стикається з Леніним, якого навіть не знає. Між ними зав'язується проста, дружня бесіда.

Ленін запитує про домівку, про дружину, про дітей. Шадрін розповідає, що у нього «пропала корова». Йде проста бесіда, але в ній глибокий зміст.

Важко солдату в окопах, але ж і вдома не солодко буде, «коли царські генерали захочуть посадити в Росії поміщиків і капіталістів», а земля ж то тепер народу належить, значить, «доводиться кожному солдату за долю всієї Росії відповідати».

І Шадріну ясно розкрилась ленінська думка — треба воювати негайно, тепер відстоювати завдання революції, «або ж знову головою в хомут до самої смерті».

В «Людині з рушницею» Ленін це не показаний, як головна діюча особа, але ті епізоди, в яких він бере участь, розкривають перед нами його незвичайну простоту, вміння порадою, словом підтримати товаришів. Цікава в цьому відношенні сцена розмови з меншовиком — вінжелевцем і, вслід за ним, з комісаром по паливу. Гнівню, непримиренно, з гострим сарказмом розвінчує Володимир Ілліч меншовицьку термінологію «фрази». Він вважає, що йому немає про що говорити із зрадником революції. Зате з комісаром по паливу він говорить м'яко, по-товариському, жартом намагаючись збудити ініціативу товариша.

В 1938 році з'явилась друга п'єса про Леніна «Кремлівські куранти». Це п'єса «про те, як російська

Ленін буде жити!

(В. Маяковський)

«Раніше весь людський розум, весь його геній творив тільки для того, щоб дати одним всі блага техніки й культури, а інших позбавити найнеобхіднішого — освіти й розвитку. А тепер всі чудеса техніки, всі здобутки культури стануть загальнонародним добром...»
В. І. ЛЕНІН.

ЦЕЙ ШЛЯХ

Поневоленій польською шляхтою, російським царизмом, австро-угорською монархією, позбавлений вільного національного розвитку, віками боровся український народ за своє соціальне і національне визволення, мріяв про свою вільну, суверенну державу, але так і не вдалось її створити ні за часів феодалізму, ні за часів капіталізму.

Питання національного визволення і утворення державності мало бути вирішене тільки на основі розв'язання класових завдань, тільки внаслідок перемоги пролетарської революції.

Надаючи великого значення національному питанню, В. І. Ленін і Комуністична партія завжди підпорядковували його основному класовому питанню про перемогу соціалістичної революції і диктатуру пролетаріату.

В. І. Ленін, Комуністична партія завжди визнавали право націй на самовизначення аж до відокремлення і утворення самостійної держави. Це право проголошено в програмі партії, прийнятій II з'їздом РСДРП, і неодноразово підтверджувалося в програмних документах — Квітневих тезах В. І. Леніна, рішеннях VI з'їзду РСДРП та ін.

Ще в 1914 році В. І. Ленін поставив питання і проголосив право України на створення своєї держави. Ми поважаємо це право, казав Ленін, ми не підтримуємо привілеїв великороса над українцями, ми виховуємо маси в дусі визнання цього права, в дусі засудження державних привілеїв якої б то не було нації.

В. І. Ленін не тільки сміливо, рішуче, відкрито проголосив право українського народу на свою державу, а й вказав шлях до здійснення цього — шлях єднання всіх націй проти царизму, шлях соціалістичної революції. Саме в добровільному і рівноправному об'єднанні народів, в їх солідарності Ленін бачив вирішальну умову завоювання диктатури пролетаріату і побудови соціалістичного суспільства.

В. І. Ленін скеровував визвольну боротьбу українського народу в єдине русло революційної боротьби проти царизму і буржуазії і з'ясував трудящим, що корінні їх інтереси вимагають не відокремлення, а зміцнення союзу українських і російських робітників в межах однієї багатонаціональної держави.

«При єдиній дії пролетарів великоруських і українських вільна Україна можлива, без такої єдності про неї не може бути й мови».

Ленін уважно слідкував за розвитком революційної боротьби на Україні. У своїх працях «Україна», «Україна і поразка правлячих партій Росії» та ін. В. І. Ленін викривав великодержавну політику Тимчасового уряду, який не тільки не погоджувався на самовизначення України, а навіть відмовляв їй в автономії. Ленін називав таку політику «нечуваною безсоромністю, дикою зухвалістю контрреволюціонерів, справжнім проявом політики великоруського «держиморди».

З перемогою Радянської влади в Жовтні 1917 року В. І. Ленін очолював боротьбу Комуністичної партії

ВКАЗАВ НАМ ЛЕНІН

і Радянської держави за встановлення нових відносин між народами на основі їх рівності.

Встановленню Радянської влади на Україні всіма засобами перешкоджала Центральна Рада. Аби зберегти своє класове панування, вона пішла на зраду, об'єдналась з англо-американськими, французькими, а потім і німецькими імперіалістами та російськими білогвардійцями.

Для викриття антинародної політики Центральної Ради винятково велике значення мав написаний В. І. Леніном від імені РНК 3 грудня 1917 року «Маніфест до українського народу з ультимативними вимогами до Української Ради», у якому РНК підтверджував право українського народу на самовизначення аж до державного відокремлення, підтверджував визнання Раднаркомом Народної Української республіки і цим самим спростовував наклепи Центральної Ради, начебто Радянський уряд не дає Україні права на самовизначення.

В. І. Ленін приділяв велику увагу питанню допомоги трудящим у встановленні на Україні Радянської влади і у створенні Української Радянської держави. Комуністична партія, керована В. І. Леніном, спрямувала діяльність більшовицьких організацій України на скликання I-го Всеукраїнського з'їзду Рад.

Перший з'їзд Рад України, що відбувся 10—12 грудня 1917 року в Харкові, має виключно велике історичне значення в житті українського народу.

Вперше за всю багатотисячолітню історію українського народу була утворена Українська Радянська держава у формі республіки Рад. Було обрано вищий орган дер-

жавної влади Радянської України—ЦВК Рад України, сформовано перший Радянський уряд України — Народний Секретаріат.

Заслугою з'їзду є й те, що він по-ленінськи розв'язав питання про відносини України з Російською Радянською Республікою. З'їзд заявив, що порятунок молоді України — Радянської Радянської держави — в її союзі з старшою сестрою — Російською Радянською Соціалістичною Республікою. Телеграма з'їзду закінчувалась знаменними словами: «Молода Радянська влада України вітає зміцнілу Всеросійську Радянську владу».

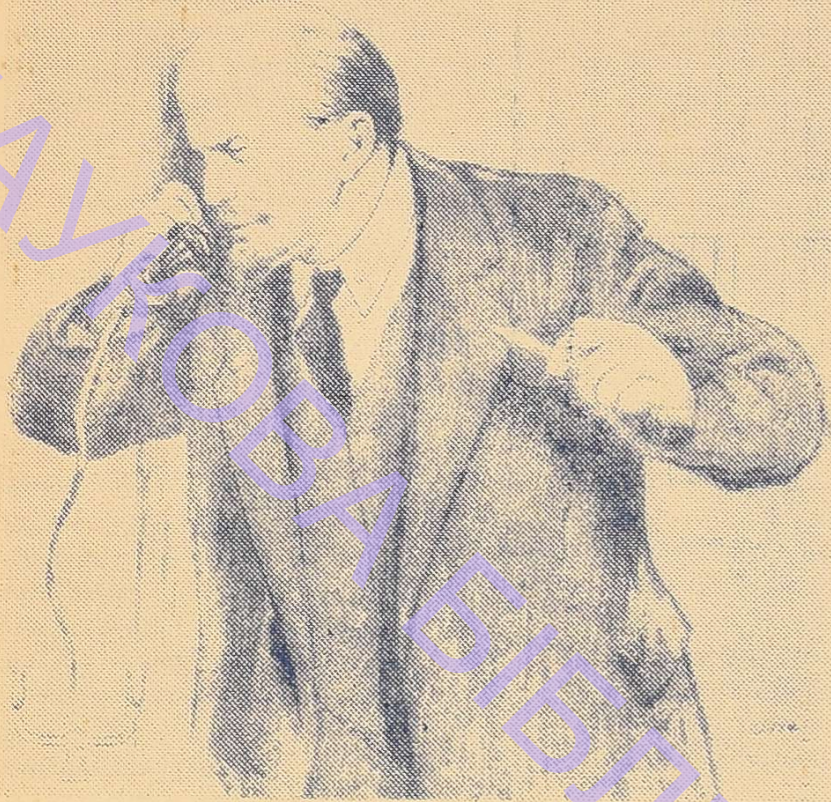
В. І. Ленін боровся за зміцнення і згуртування більшовицьких організацій України. За вказівками В. І. Леніна в липні 1918 року в Москві було скликано з'їзд українських більшовиків і заснована КП(б)У, як складова частина КПРС. В. І. Ленін особисто слідкував за підготовкою і роботою I і II з'їздів КП(б)У.

В часи неймовірних труднощів В. І. Ленін закликав пітерських, московських та інших робітників прийти на допомогу розореній і спустошеній інтервентами Україні.

З ім'ям великого Леніна зв'язане створення в 1922 році єдиної багатонаціональної соціалістичної держави СРСР, невід'ємною частиною якої є Українська Радянська Соціалістична Республіка.

Ленінські ідеї були покладені в основу дальшої діяльності Комуністичної партії України і Радянського уряду в галузі будівництва Української Радянської соціалістичної держави, в побудові світлого майбутнього людства — комунізму.

Доцент М. Д. СВІЧАРІВСЬКА.

М. М. Жуков, з «Ленініани».

Кремль. Признаюся, заблудився там. До мене підійшов червоноармієць і розповів, як вийти. Тільки відійшов я від нього декілька кроків, дивлюся — Ленін іде. Я розгубився і став, наче прикипів до місця. Володимир Ілліч помітив моє хвилювання і, привітно посміхнувшись, пішов далі. Шкода, що не поговорив я тоді з ним.

Останній раз я бачив Леніна, коли приїздив до нього з делегацією від Поволжя по допомогу населенню, що тоді голодувало. Нашому голові обльвикомому т. Коричову дали 5 хвилин для виступу. Він всі ці 5 хвилин говорив про міжнародне становище і жодного слова

про основне. Пройшло 5 хвилин, Володимир Ілліч зупинив доповідача. Той розгубився.

— Як же, товариші... Почекайте.
— Все, все, — сказав Володимир Ілліч. А потім звернувся до керівників уряду:

— Хто за те, щоб Пovolжю дати допомогу? — і проголосував першим».

Ось і вся розповідь старого більшовика. Проста і ясна. Кожному з нас вона глибоко запала в душу. Здавалось, що Ленін, мов живий, стоїть поряд і говорить з нами про наше життя і наші завдання.

Ю. ШЕПЕЛІВ.

ТРИЛОГІЇ М. Ф. ПОГОДІНА

інтелігенція зразу ж у двох поколіннях була втягнена в соціалістичне будівництво». Образ В. І. Леніна показаний в п'єсі широко і різнобічно.

Ось він, свій, простий, близький, в хаті селянина Чуднова затіває спір із Стьопкою про те, «чи справжній він Ленін». Ось він вночі на Кремлівській набережній мріє про електрифікацію Росії. Він бесідує з робітниками, селянами, з інженерами і навіть з старухою-жебраккою, і ці бесіди приводять вожда до великих висновків, до геніальних узагальнень. Росія розорена, але в ній є сили, здатні підняти її з руїн: це, з одного боку, революційний запал широких мас народу і, з другого боку, знання і досвід буржуазної інтелігенції, яку потрібно залучити до співробітництва з Радянською владою. І Ленін з'єднує ці сили, примушуючи їх проявити всі свої творчі здібності.

Від «Кремлівських курантів» Погодін йшов до «Третьої патетичної», патхенної поеми про останній рік життя вожда, поемн не про те, як вмирав Ленін, а як він залишався безсмертним».

В цій п'єсі автор ще глибше і поетичніше змальовує образ вожда.

У важкий період непу, коли розпоясались торгівці і дільці, коли багато чесних, відданих партії людей захиталось, потрібна була мудрість і прозорливість Леніна, щоб

відстояти єдність партії, її чистоту в боротьбі проти впливу буржуазної ідеології і моралі.

В новій п'єсі Погодін показав широке коло інтересів вожда. Автор поставив і успішно розв'язав дуже актуальну проблему: ставлення Володимира Ілліча Леніна до буржуазного «лівого» мистецтва.

В боротьбі за нову людину відбилася справді партійна, принципова гуманність Леніна. Він підтримує добрих, чесних комуністів Іполіта Сестрорецького і Федора Данилова в найважчі моменти їх життя, допомагає їм знайти вірний шлях. Але Ленін відмовляється від допомоги Валерію Сестрорецькому, який, не встоявши перед звабами красивого життя, зрадив справі партії, став хабарником. Шляхи всіх діючих осіб п'єси сходяться до Леніна, і він дбайливо розв'язує долю кожного з них.

Завжди з масами, завжди в гущі подій — таким залишається Ленін в пам'яті людей.

Смерть Леніна — це величезне горе, яке спіткало радянських людей, але ідеї Ілліча безсмертні. Це добре передав Погодін у своїй «Третій патетичній».

Всі три п'єси Погодіна, дуже різні за тематикою, з'єднані однією великою темою: боротьбою Леніна за нову людину, людину майбутнього комуністичного суспільства.

М. ШАПОШНИКОВА,
дипломантка філфаку.

М. М. Жуков, з «Ленініани».

НЕОЦІНЕННА ДОПОМОГА ДОСЛІДНИКОВІ

Геніальні праці В. І. Леніна — великого продовжувача справи К. Маркса і Ф. Енгельса — визначають шляхи поступу людства до комунізму, дають тверду основу для розвитку наук.

Наука мовознавства, освітлена плодотворним промінням ленінського вчення про людське суспільство, про людську свідомість, мислення і мову, переможучи ворожі буржуазні теорії в мовознавстві, досягла великих успіхів у нашій країні. Для вивчення історії мови, — зокрема російської, — неоціненне значення має керівна вказівка В. І. Леніна: не забувати основного історичного зв'язку, дивитися на кожне питання з точки зору того, як певне явище в історії виникло, які головні етапи в своєму розвитку це явище проходило, і з точки зору його розвитку дивитися, чим дана річ стала тепер.

В працях В. І. Леніна ми знаходимо вичерпні вказівки і з окремих проблем історії російської мови. В. І. Ленін роз'яснює, що процес формування російської нації і російської національної мови почався в XVII сторіччі, що в період розвитку російської нації національна мова закріплюється в літературі. Про велич і силу російської мови В. І. Ленін говорить у своїй роботі «Чи потрібна обов'язкова державна мова?». В статті

«Про очищення російської мови» геніальний вождь і вчитель дає вичерпне роз'яснення про вживання ішомовних слів у російській мові.

Прекрасні зразки цілеспрямованого використання російської лексики та фразеології, зразки простоти, точності, яскравості, стислості, ідейної «загостреності» стилю ясніють у творах В. І. Леніна, зокрема, в його «Зауваженнях на проект програми РСДРП».

Геніальні роботи В. І. Леніна і його виступи незаперечно показують, за словами М. Горького, що немає нічого такого, чого «не можна було б вкласти в прості, ясні слова».

В працях В. І. Леніна дано вичерпні, ясні вказівки з питань історії розвитку граматичної будови мови та з інших питань.

Твори В. І. Леніна подають неоціненну допомогу дослідникам-лінгвістам у висвітленні мовних проблем.

«Філософські зошити» В. І. Леніна допомогли мені розібратися в складних питаннях російської граматики при написанні монографії: «Досвід історичного вивчення прийменників і прийменникових сполучень в російській мові».

Доцент Н. І. БУКАТЕВИЧ,
завідувач кафедри
російської мови.

ВИВЧАЮЧИ ЛЕНІНСЬКУ СПАДЩИНУ

Вже 10 років я зайнятий вивченням історії розвитку соціальних ідей в першій період Великої французької буржуазної революції XVIII сторіччя, вивченням початкового періоду того революційного руху, який, за словами Маркса, викликав до життя комуністичну ідею цієї епохи.

Перші роки всі мої зусилля були спрямовані на збирання матеріалів з історії «Соціального гуртка», які б висвітлювали роль його керівників у розвитку цих соціальних ідей і демократичного руху 1789—1791 рр.

Вивчаючи цей матеріал, викладаючи зроблені спостереження і висновки в низці статей, я весь час відчував, що мені не вистачає більш глибокого розуміння загальних закономірностей розвитку цієї революції.

Ось це відчуття і привело мене до необхідності глибоко зайнятися вивченням ленінської спадщини з історії революції 1789—1794 рр.

Протягом двох років я вивчав численні праці В. І. Леніна, особливо періоду першої російської революції, підготував роботи до них, які були опубліковані в свій час у «Ленінських збірниках», протоколи з'їзду РСДРП, мемуари. Ознайомився і з дуже цінним матеріалом архіву будинку-музею Г. В. Плеханова в Ленінграді.

В центрі цих моїх занять було вивчення боротьби В. І. Леніна проти опортуністичної тактики ревізіоністів-меншовиків у 1905—1907 рр., бо саме в процесі цієї боротьби В. І. Ленін широко спирався на досвід Великої французької революції і розвивав думки та спостереження К. Маркса і Ф. Енгельса в ступні вчення про загальні закономірності розвитку буржуаз-

ної революції в країнах з переважно селянським населенням. Важливим відкриттям В. І. Леніна в цій галузі було встановлення того факту, що перемогу буржуазній революції в цих умовах може принести лише встановлення диктатури революційної більшості народу, названої В. І. Леніном революційно-демократичною диктатурою пролетаріату і селянства. Риси цього типу диктатури «суспільних низів» В. І. Ленін і бачив у якобінській диктатурі 1793—1794 рр.

Результати цих занять були викладені мною в доповіді (разом з доцентом Ю. А. Баскіним) на міжвузівській науковій конференції з історії якобінської диктатури, яка відбулася в нашому університеті влітку 1958 року.

Наступні два роки я працював над підготовкою до друку цієї доповіді. Недавно в журналі «Нова і новітня історія» з'явилась змістовна стаття професора Б. Ф. Поршнєва «В. І. Ленін про ранні буржуазні революції». Стаття підтвердила, що ми йшли вірним шляхом, і що в нашій роботі розглянуто низку питань цієї проблеми, які недостатньо висвітлені в літературі.

Зараз я повертаюся до написання своєї монографії з зовсім іншим рівнем розуміння завдань, які стоять переді мною. Цьому я цілком зобов'язаний рокам, проведеним за вивченням геніальних праць В. І. Леніна.

Працюючи над своєю монографією, я не залишаю мрії про написання книги «В. І. Ленін і Велика французька революція».

В. С. АЛЕКСЕЄВ-ПОПОВ,
доцент кафедри
загальної історії.

ДЛЯ НАС В УСЬОМУ ВІН ВЗІРЕЦЬ

З розповідей друзів, рідних і очевидців, з листів В. І. Леніна видно, яке велике значення він надавав щоденним фізичним вправам. В момент найбільшої втоми Володимир Ілліч звертався до фізкультури, як до найкращого засобу активного відпочинку, що допомагає швидко і повноцінно відновити втрачені сили, бадьорість і енергію.

Залізний організм В. І. Леніна, його надзвичайна витривалість і загартованість — незаперечний наслідок занять фізкультурою на протязі всього життя.

Особливу перевагу Володимир Ілліч віддавав вільним вправам на свіжому повітрі, вважаючи їх кращим засобом оздоровлення й зміцнення організму.

В дитинстві улюбленим заняттям В. І. Леніна було катання на ковзанах і лижах, а пізніше він з задоволенням займався плаванням, ходьбою по повітрі, вважачи їх кращим засобом оздоровлення й зміцнення організму.

Під час еміграції в Парижі Володимир Ілліч також намагався сполучати свою розумову діяльність з фізичними вправами. Ос

це він пише у своїх спогадах тов. Ліліна, близька знайома Надії Костянтинівни і Володимира Ілліча: «Володимир Ілліч працював шість днів на тиждень, не даючи собі ні хвилини відпочинку. Але зате один день на тиждень він відпочивав повністю. Ми тоді сідали всі троє — Володимир Ілліч, Надія Костянтинівна (дружина Леніна), я — на велосипеди і виїздили з 6 годни ранку до 10—11 годни вечора за місто. Володимир Ілліч був прекрасним велосипедистом. По дорозі він уважно слідував за Надією Костянтинівною і мною і частенько брав нас на буксир за своїм велосипедом».

Ні великі державні справи, ні еміграція не могли йому перешкодити правильно відпочивати. Живучи в Кракові, Володимир Ілліч, дуже зайнятий справами Росії, разів 2—3 на тиждень встигав ходити на ковзанку.

З особливим захопленням Володимир Ілліч займався спортом в Мінусинському засланні. Тов. Лепешинський — сусід Володимира Ілліча у засланні — в своїй книзі «На повороті», в розділі «По сусідству з Володимиром Іллічем» пише: «Виснає, наприклад, вся компанія на гладенький лід замерзлої річки, щоб «погигатити» на ковзанах. Збуджений і життєрадісний Ілліч вже перший там і гукає:

«Ану-бо, хто зі мною наввипередки?».

Володимир Ілліч любив природу, любив туристські походи в горах, любив сходити десятки кілометрів на полованні. Природа благотворно впливала на нього. Він черпав з неї новий потік енергії, давав відпочинку нервовій системі. Зміна вражень, гірське повітря, здорова втома цілощезе вливали на Володимира Ілліча.

Великий любитель мисливства, Ілліч буквально вибігає по купинах і болотах кілометрів 40, гнаний падіями де-небудь та підстрелити таку дурну птицю, яка дозволить наблизитись до неї на близьку відстань».

Гімнастика для Володимира Ілліча була такою ж необхідністю, як і раніше вмивання, сон, їжа. Ні в'язниці, ні заслання не заважали йому займатися гімнастикою. Із запалом займаючись фізкультурою і спортом, Володимир Ілліч Ленін настійно рекомендував ці заняття своїм рідним, товаришам і друзям.

Перебуваючи в засланні (село Шушинське, 1898 рік), Володимир Ілліч в листах до матері проявляв турботу про свого брата Дмитра Ульянова. Поряд з іншими питаннями з приводу погіршення здоров'я брата він запитує: «Чи займається він гімнастикою? Теж, мабуть, ні. Теж необхідно. Я в крайньому разі з власного досвіду скажу, що з великим задоволенням і користю займаюся щодня на сон грядущий фізкультурою».

Такі ж поради Володимир Ілліч давав в листах до сестри, Марії Іллічівни (1901 рік). При цьому, знаючи, як часто початкуючі не проявляють наполегливості у заняттях гімнастикою, вказував, що вправи повинні проводитися щоденно й точно призначену кількість разів, «без поступки».

Вважаючи фізкультуру і спорт невід'ємною частиною комуністичного виховання, В. І. Ленін впроваджує їх у широкі народні маси і відводить їм значне місце в масштабах великого соціалістичного будівництва.

В. І. Ленін попереджав, що для побудови нових основ людського суспільства нашій країні потрібні мільйонні армії фізично міцних людей, людей волі, мужності, енергії, наполегливості. Їм належить майбутнє, їхніми руками буде завоюватися право на будівництво нових основ людського суспільства.

Теоретична конференція у біологів

На біологічному факультеті відбулася теоретична конференція на тему: «Діалектичний матеріалізм як метод пізнання природи». З доповідями виступили доценти П. І. Дмитрашко, С. Б. Грінберг, Л. А. Рябова, професор Р. Й. Файтельберг.

Доцент П. І. Дмитрашко у своїй доповіді розкрив глибоке ленінське визначення істини, її об'єктивності, а також всебічно висвітлює питання про співвідношення абсолютної і відносної істини, про роль практики в теорії пізнання. П. І. Дмитрашко ілюструвала свій виступ численними прикладами з галузі природознавства.

Доцент С. Б. Грінберг говорив про те, що теорія походження людини, яка трактується деякими до-

слідниками з ідеалістичної точки зору, одержала вірне, матеріалістичне висвітлення в зв'язку з сучасними антропогенетичними і палеонтологічними дослідженнями.

Доцент Л. А. Рябова розповіла про формування на матеріалістичній основі вчення І. П. Павлова про вищу нервову діяльність. Створення цього вчення означало перемогу матеріалізму над ідеалізмом у психології.

Професор Р. Й. Файтельберг розповів про боротьбу І. П. Павлова з ідеалізмом у фізіології, всебічно висвітлив ставлення Павлова до релігії, а також показав значення павловського вчення для боротьби з релігійними забобонами.

В обговоренні доповідей взяли участь професор А. І. Воробйов,

У важкі для нашої Вітчизни дні, коли проти молодого радянської республіки повсталі внутрішня і зовнішня контрреволюція, партія оголосила країну військовим табором і перебудувала її господарське і культурно-політичне життя на військовий лад.

Червоної Армії потрібне було повноцінне, яке могло б в найкоротші строки оволодіти військовими знаннями, маючи добру фізичну підготовку. За ініціативою Леніна було створено всеобуч, до програми якого невід'ємною частиною входило фізичне виховання. Фізкультура і спорт стали важливою ланкою у підготовці народу до захисту Вітчизни і набули значення найважливішої загальнодержавної справи.

Виступ Володимира Ілліча на III з'їзді комсомолу визначив зміст постанови з'їзду про фізичну культуру. В рішенні з'їзду говориться: «Фізичне виховання підростаючого покоління є одним з необхідних елементів загальної системи комуністичного виховання молоді, творця-громадянина комуністичного суспільства».

Таким чином, під керівництвом Володимира Ілліча було сформульовано дуже важливе положення про те, що фізична культура в новому, соціалістичному суспільстві є невід'ємною частиною комуністичного виховання, засобом підготовки до праці і оборони СРСР.

Виконуючи заповіді Ілліча, Ленінський комсомол поставив питання про створення комплексу «Готовий до праці і оборони СРСР».

Війна показала, що наш народ вступив до неї фізично підготовленим, і в цьому ми бачимо чималу заслугу радянських фізкультурних організацій.

Глибоко продуманий режим праці Ілліча, раціональне використання природних основ здоров'я — повітря, води, сонця і рухів — є для нас прикладом гармонійного розвитку особи з правильним співвідношенням сил розумових і фізичних.

Послідовно дотримуючись ленінських заповітів в усіх галузях нашого життя, ми повинні постійно дбати і про розвиток фізичного виховання. Ленін і в цьому є для нас зразком.

І. Д. КАПУСТІН,
викладач кафедри
фізкультури і спорту.

Доцент Н. Ю. АНДРІЄВСЬКА.

Редактор В. В. ФАЩЕНКО.